Cuprins

Degetul lui Mercur (Simona Sora) 5

Capitolul I 13
Capitolul II 38
Capitolul III 78
Capitolul IV 96
Capitolul V 162
Capitolul VI 209

Referințe critice 237

2

Și nu avea doar popoul ca o căpșună și călcîiele ca niște mere, se adunaseră la Jojo fructe multe și înmiresmate, unele la vedere, ca într-o salată cu frișcă și puțin rom, altele ascunse cine știe pe unde, ca sub glazura unui tort. În seara în care porniserăm împreună spre castru, după povestirile și după brandy-ul Eugeniei Embury, eram predispus la tot felul de comparații horticole, mai puțin cu specii din tagma legumelor, iar ea n-a încercat să mă schimbe. M-a ținut ceva timp de braț, mai ales că imediat după ce ieșisem din casă a început ploaia și am fost nevoiți să ne adăpostim sub o singură umbrelă. O făcea dezinvolt, titlul de lord al bunicului îi dăruise probabil, pe calea sîngelui, știința apropierii și distanței de un necunoscut. Altfel, se juca mult: micșora pașii, îi iuțea, sărea peste bălți sau le ocolea cu brațele ridicate ca niște aripi, imita ciripitul păsărilor, mîrîitul și lătrăturile cîinilor pe care-i întîlneam, a răspuns gălăgios unui cîrd de gîște înviorate de atîta apă și a rîs de motorul gripat al unei mașini, copiindu-i sunetul cu buzele. Pe drum, mă gîndisem deseori să tac, mi se părea că o plictisesc, dar ea intervenea întruna, vorbește! vorbește! și eu vorbeam. E uimitor cum am reușit să vorbesc aproape trei ore, mai întîi mergînd și apoi în cerdacul cabanei dintre ruine, casa arheologilor, cum îi spuneau prin oraș, unde ne așezasem pe scaunele cele mai depărtate (cerdacul avea formă de dreptunghi și noi îi găsiserăm diagonala), am vorbit

despre campaniile și strategiile militare romane, despre viața în garnizoanele izolate, despre mirajul capitalei imperiale și despre viciile soldaților, despre podoabe și igienă, despre pedepse și recompense, despre vin. Fructiera din fața mea trebuie să fi fost plină și bogată în soiuri, fiindcă, mai tîrziu mi-am dat seama, n-am scos un cuvînt legat de obsesiile mele de atunci, întreruperea săpăturilor arheologice și controversatele întîmplări ale gropii comune. Jojo, cu bărbia sprijinită în palme, m-a ascultat și m-a privit. Ce puteau fi ochii ei? Nuci? Smochine? Mult după ce se întunecase (ne întrezăream chipurile datorită unui felinar), m-a întrebat de ce romanii nu luau cu ei în războaie și în stăpînirea provinciilor femei ușoare de acasă, sclave măcar, ca să nu mai fie siliți de fierbințelile firii să caute răcoarea prin străini și să dea naștere atîtor popoare. N-am știut ce să-i răspund. Ne-am întors tot la braț, deși nu mai ploua, iar umbrela era închisă. Am fixat următoarea întîlnire peste cincisprezece ore.

Pentru tanti Paulina, enigma provocată de zațul de cafea s-a lămurit într-un mod neașteptat. Sub chiuveta din bucătărie, pe perete, se întindea tot mai mare o pată mucedă, stropii se prelingeau prin crăpături, așa că a trebuit să cheme un instalator. Venise un nene guraliv, la vreo șaizeci de ani, care i-a sărutat mîna și nu s-a dat înapoi de la un păhărel cu vișinată, un mărunțel simpatic care îi zicea coană-mare (iar ea nu se supăra) și care a întins pe jos, înainte de a se apuca de lucru, atîtea scule și accesorii, încît te ducea cu gîndul la o intervenție genistică. Folosise mai

întîi, nu înainte de a-și pune mănuși, un ciocănel și o daltă fină de tîmplar pentru lemnul de esență moale. După ce cojise zidul de stratul copt de humă, trecuse la o bucată de șmirghel, apoi la un clește chirurgical cu care îndepărtase ultimele rămășițe de zugrăveală. Cînd a ajuns la gletul de var mustind de apă, s-a ridicat din poziția lui chircită, a oftat și a clătinat din cap: coană mare, e rău! scurgerea e terminată, probabil e țeavă de plumb... Paulina a oftat și ea, o fi, dragă, o fi... și s-a așezat neputincioasă pe-un scaun, cu palmele în poală. Mărunțelul a lăudat vișinata (ca s-o oblige pe tanti să-i mai toarne), a sorbit puțin, și-a lins buzele și a ales dintre nenumăratele lui unelte un șpaclu. Ne explica faptul că trebuie evitate șocurile, izbiturile și a prezis la un moment dat că, dacă nu cresc pensiile, ăștia o să importe în curînd și bătrîni, nu doar gaze naturale și grîu. Rîcîia încet tencuiala, vorbea de ultima factură telefonică și de prețul doctoriilor, cînd s-a auzit un clinchet. Din perete, printre mîinile lui, a căzut pe pardoseală un ban murdar, care s-a rostogolit pînă la ușa bucătăriei. Era un cocoșel de aur. Fusese bătut cu siguranță sub Napoleon al III-lea, cu gravura galică de rigoare și, la începuturi cel puțin, circulase cu valoarea de douăzeci de franci. Tanti Paulina n-avea nevoie însă de precizări numismatice, ci de apă și extraveral, în vreme ce nenea, dezinteresat și el de detaliile istorice, a golit repede două pahărele de vișinată și a pus mîna pe ciocan. Țeava de scurgere era cu adevărat de plumb și era fisurată, dar ce mai conta?! dumneaei a strîns într-o tigaie (primul obiect mai încăpător care

i-a ieșit în cale) o sută optzeci și șase de monede. Chicotea ca o fetiță (vezi, puiule, vezi! să mai rîzi tu de mine, să nu mă mai crezi! și ghicitul... și visele... să mai spui tu că astea sînt nerozii!), mergea de-a bușilea, a intrat sub masă și s-a întins pe burtă pentru a se uita sub dulapul cu vase și sub frigider, a săpat chiar ea cu o lingură în mortarul ud și fărîmicios, a ciocănit cărămizile pentru a fi sigură că nu mai sună pe undeva a gol, apoi, deodată, a pus tigaia cu bani cu tot pe aragaz (nici unul dintre focuri nu era aprins) și s-a prelins pe-un scaun. Tremura. Și era foarte palidă. Instalatorul se îndepărtase de păhărel, stătea rezemat de pervazul ferestrei cu brațele atîrnînd ca niște sfori, privea cu ochi mari către gaura cenușie de sub chiuvetă. Mi-a cerut o țigară și, pe la jumătatea ei (tanti nu mai era în bucătărie, plecase în camera mea, acolo unde se afla fotografia ei nupțială, aceea cu sigla „I.F. Kissling, Ploesci, Foto-Glob", și unde putea să-i vorbească lui Iorgu și să-i mulțumească în voie), mi-a mărturisit că se lăsase de fumat de nouăsprezece ani. Pufăia ca un elev de gimnaziu aflat la primele încercări tabagice, scruma întruna. Ceva mai tîrziu, a primit din partea Paulinei o sticlă nedestupată cu vișinată și cinci monezi lucitoare, pe care ea le alesese la întîmplare și le frecase cu manșeta capotului. Seara, cînd rămăseserăm singuri, tanti a curățat cocoșeii cu pastă de dinți și cu o periuță, i-a întors pe-o parte și pe alta, pe cîțiva i-a mușcat, a scos de cine știe unde o față de masă din damasc și, pe pînza albă, i-a aranjat în cerc, în triunghi și în tot felul de alte forme geometrice, a desenat cu ei linii frînte și spirale, a

încercat să-i grupeze în fișicuri, cîte doi, cîte trei, cîte patru și tot așa, pînă cînd a obosit și a înțeles că nu va izbuti să-i împartă perfect, fără să rămînă de fiecare dată cu o grămadă mai mică. I-am explicat atunci (eram și eu la al treilea păhărel de vișinată) ce e divizibilitatea și ce înseamnă un număr prim. S-a uitat la mine ca la unul dus cu sorcova, mai ales că refuzam cu încăpățînare (ești un catîr, asta ești! îmi spusese) să fiu în vreun fel răsplătit. Pentru prima oară de cînd locuiam cu chirie acolo, a bătut la ușa mea după ce mă băgasem în pat, nu adormisem, a deschis puțin, nici cît să-i încapă capul, și a șoptit: ce ți-e și cu arheologia asta, dragă, nu găsești în cetățile alea vechi ce găsești în bucătărie...

Cu comoara din perete s-au petrecut multe într-un timp scurt, chiar dacă tanti n-a urmat decît în parte planurile făcute în miercurea aceea friguroasă, cînd simțise nevoia să-și acopere spatele cu pledul cărămiziu și cînd zațul din ceașcă, cercetat scrupulos cu lupa, îi vestise că va primi niște bani neașteptați. Uitînd intențiile pilduitoare de atunci, din jenă, descoperind alte priorități sau, poate, dintr-o gentilețe pe care ți-o îngăduie doar posesia, n-a trecut la proiectatele învățături către prietenele ei. Nu i-a mai dăruit Paraschivei M., pentru a-i redefini mărinimia, închipuita cruciuliță de aur cu filigran arab și piatră neagră de turmalină, n-a mai trecut pragul saloanelor cosmetice și al magazinelor de optică încît să presare sarcasm peste cochetăria Mioarei Fotiade, n-a mai cumpărat haine destinate vilegiaturii, vreo valiză din piele de vițel ori un cățel intolerant cu pisicile ca să-i

comunice Eugeniei Embury reproșuri vechi, nerostite încă. Tanti Paulina s-a comportat cumpătat și cu frica lui Dumnezeu. A dus cocoșeii la bancă și i-a schimbat în leii de azi, a deschis un cont curent și a constituit cîteva depozite cu scadențe și dobînzi diferite (cum rezumase faptele funcționarul de acolo, un băiat fascinat de propria cravată), s-a îngrijit de familie în logica simplă a sîngelui care nu se face apă și a legăturii din fața altarului. Prin mandat telegrafic, a expediat sume importante surorii ei Lucica și nepotului Virgil, cel pe care-l visase ademenit de femeia cu părul roșu pe podul acela înalt, intrat într-un balans aiuritor și care se salvase de la electrocutare (atunci cînd adormise în cada de baie cu robinetul deschis și cu aeroterma în priză) nu atît datorită siguranțelor automate, cît coborînd (în vis) pe cîmpul plin cu flori, cotropit de razele întretăiate ale celor șase sori. Cum era de așteptat, cei doi i-au telefonat în ziua în care poștărița le sunase la ușă și le alungase destule probleme financiare, încercau să fie cît mai drăguți, dar, după replicile lui tanti, trebuie să fi fost doar crispați și curioși, în vreme ce dumneaei evita o discuție despre proveniența banilor. Către finalul conversației, a rugat-o pe Lucica să amîne vizita la care se gîndea, explicîndu-i că va pleca ea însăși într-o călătorie ; nu putea renunța la ce citise limpede în ceașca de cafea, trata de acum semnele zațului ca pe niște porunci. Înainte însă de-a porni la drum, înainte chiar de-a fi ales o destinație și de-a se fi hotărît asupra celorlalte date ale voiajului (durată, mijloc de transport, număr de stele al pensiunilor sau